

Madara Kāne

Rudens stāsti dvēselei

Dramaturga un režisora Laura Gundara stāstu radīšanas un stāstīšanas meistarklase

2010.gada 12.novembrī, rudenīgā piektdienas rītā, Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) Svešvalodu filiālbibliotēkā notika UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (UNESCO LNK) sadarbībā ar tradicionālās kultūras biedrību "Aprika" organizētais seminārs "Latvijas bibliotēku tīkla "Stāstu bibliotēkas" darbība 2010.–2011.gadā". Uz semināru bija pulcējušās tīkla "Stāstu bibliotēkas" dalībnieces, lai pilnveidotu stāstīšanas iemaņas, rosinātu radošo garu, dalītos pieredzē un mājup dotos ar jaunām idejām. Svarīgākais, kas visus šajā dienā vienoja un pulcēja vienkopus, bija stāsts.

Stāstīšana ir tradīcija, kas var ne tikai palīdzēt pilnveidot sociālās prasmes un gūt jaunu, pamācošu dzīves pieredzi, bet arī vienot dažādu paaudžu, profesiju un uzskatu cilvēkus. Stāstītāju un klausītāju kopīgais pārdzīvojums satuvina dažādas paaudzes un sociālās grupas, nojauc savstarpējas barjeras un raisa uzticību. Stāstu vakari atdzīvina bibliotēku vidi, padara to siltāku, omulīgāku, mājīgāku.

Īstajam brīdim izvēlēties piemērotu stāstu, pielāgot to konkrētajai situācijai, prast mudināt stāstīt arī citus — labām stāstīšanas prasmēm nepietiek tikai ar iztēli un radošu pieeju, nepieciešama arī pieredze un zināšanas. Projekta "Stāstu bibliotēkas" norises gaitā daudzi tā dalībnieki kļuvuši par aizraujošiem un radošiem stāstniekiem, kas spēj radīt intereses dzirksti arī vismazākajās actiņās un aizkustināt pat nocietinātas sirdis.

Visas projektā iesaistītās bibliotēkas vieno tas, ka ikviena dalībniece pēc savas iniciatīvas aktīvi organizē stāstu pasākumus. Savukārt UNESCO LNK, kuras pāraudzībā ir "Stāstu bibliotēku" tīkls, kopā ar projekta ekspertiem — tradicionālās kultūras biedrības "Aprika" vadītāju **Māru Mellēnu** un Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta (LU LFMI) Latviešu folkloras krātuves vadošo pētnieku **Gunti Pakalnu** — rūpējas par to, lai dalībnieces nezaudētu aizrautību un varētu pastāvīgi attīstīt savas prasmes.

Seminārs noritēja trīs tematiskajos ietvaros. Rīta pusē notika dramaturga un režisora **Laura Gundara**

UNESCO LNK projekta "Stāstu bibliotēkas" dalībnieces

stāstu radīšanas un stāstīšanas meistarklase. L.Gundars aicināja paraudzīties uz stāstu no režisora skatījuma: "Ir jārada intriga un jāspēj saglabāt klausītāju interesi līdz pašam stāsta beigām, reizē atraisot arī klausītāju izdomu." Dramaturgs apliecināja: labs stāsts ir tāds, kas klausītājam rada saikni ar stāsta galveno varoni. Pilsrundāles bibliotēkas vadītāja Aelita Ramane: "Caur Laura Gundara filozofiju stāstu iepazīnām pavisam no citas puses. Tas mums ļāva saprast, ka pats galvenais ir cilvēka sapņi un ka vairāk par literāri apstrādātu tekstu cilvēkam ir svarīgi vienkārši stāsti, kas atklāj viņa paša dvēseli." L.Gundars aicināja dzirdēto, piedzīvoto vai lasīto nevis atstātīt, bet gan veidot stāstu kā mākslas darbu, pasniedzot to tā, lai ikkatrs spētu uztvert tajā esošo brīnumu.

Šī nodarbība klausītājus tik ļoti aizrāva, ka tika pārrunāta iespēja arī nākotnē turpināt sadarbību ar talantīgo dramaturgu. Semināra dalībnieces atzina, ka līdz šim stāstīšana tverta visai šaurā skatījumā, tādēļ ir ļoti vērtīgi izprast par to paplašināt, aicinot dažādu nozaru pārstāvjus atklāt arvien jaunus stāstīšanas aspektus.

Semināra turpinājumā noritēja aktīvas diskusijas par nākotnes plāniem un sadarbības iespējām ne tikai Latvijā, bet arī ārvalstīs. M.Mellēna un G.Pakalns iepazīstināja ar iespējām, ko sniedz dalība starptautiskos projektos, īpaši izceļot GRUNDTVIG mūzikglītības programmu. M.Mellēna uzsvēra, ka, iesaistoties projektos, ļoti svarīgi ir izprast pašu vēlmes un intereses. Pie tējas tases, baudot omulīgo RCB Svešvalodu filiālbibliotēkas gaisotni, sarunas raisījās gan par vēlamajiem ieguvumiem, gan projektu pieteikumu rakstīšanas niansēm, gan potenciālo sadarbības partneru izvēli GRUNDTVIG mūzikglītības programmai.

Noslēgumā semināra dalībniekiem bija pienācis laiks iejusties klausītāju lomā. Ar stāstiem par savu bērnību un dzīves likločiem uzstājās igauņu stāstniece **Pireta Pēra** (*Piret Päär*). Drīz vien semināra telpā bija dzirdami sirsnīgi smieki, kas mijās ar līdzjūtības pilniem skatieniem un pat kādu asaru acs kaktiņā. Lim-

bažu bērnu bibliotēkas bibliotekāre Inese Ezeriņa: "Apbrīnoju, kā gan it kā tik šķietami vienkārši stāstot, turklāt svešā valodā, var tik ļoti saviļņot publiku. Man bieži traucē latvietes pieticība — ko tad nu es, vai tad tas kādu interesēs... Šie semināri man ļauj paskatīties pašai uz sevi ar citādām acīm un novērtēt to, kas ir mani." A.Ramane: "Sarunas laikā es sapratu stāstniecības patieso jēgu, proti, stāstiem jābūt dzīviem atmiņu stāstiem par mūsu dzīvi savā dzimtā, dzimtajā vietā. Stāstīšana nav arhaisms.

Tā ir vajadzīga arī 21.gadsimtā, jo atved mūs atpakaļ pie savām saknēm. Tā tuvina kopienās dzīvojošos un palīdz veidot priekšstatus par ģimenēm."

2010.gads UNESCO LNK projektam "Stāstu bibliotēkas" ar šo ideju un emocijām bagāto semināru ir noslēdzies. Taču projekta darbība aktīvi turpinās.

Latvijas bibliotēku tīkls "Stāstu bibliotēkas" ir UNESCO LNK iniciatīva un apvieno 19 bibliotēkas visā Latvijā, kas apliecinājušas apņēmību turpināt stāstniecības tradīcijas bibliotēkās. Tīkla ietvaros šajās bibliotēkās notiek stāstniecības pasākumi, pulcējot dažādu

Igauņu stāstniece Pireta Pēra (no labās)

paaudžu un dzīves pieredzes stāstniekus. Divas reizes gadā "Stāstu bibliotēkas" satiekas UNESCO LNK rīkotos semināros, kur izvērtē paveikto, gūst ierosmes tālākajai darbībai, kā arī apgūst jaunas prasmes un pieredzi.

Vairāk informācijas par projektu "Stāstu bibliotēkas" — UNESCO LNK tīmekļa vietnē http://www.unesco.lv/lat/index/programmes/communication_and_info/stb.html?&sid=627946953&.

(Dainas Ģeibakas foto)